

18-та ВСЕУКРАЇНСЬКА НАУКОВА КОНФЕРЕНЦІЯ «АКТУАЛЬНІ ПИТАННЯ ІСТОРІЇ НАУКИ І ТЕХНІКИ»

Історія науки і техніки як наукова дисципліна існує вже досить давно, але останнім часом у зв'язку з революційними процесами, що відбуваються в науковій і технічній сферах, отримала додаткові імпульси до розвитку. Мета досліджень в цій області вивчення може бути різною: практичною (для використання позитивного і негативного досвіду розвитку науки і техніки в процесах їх нинішнього функціонування), методологічною (для розуміння внутрішніх закономірностей розвитку науки і техніки як певних суспільних явищ), світоглядною (головним чином заради можливості осягнення ролі науки і техніки в суспільному розвитку, як і їх взаємодії між собою і з іншими суспільними явищами). Вивчення історії науки і техніки

дозволяє краще розуміти не тільки самі по собі процеси розвитку науки і техніки, а й суспільні процеси взагалі.

Системні та комплексні уявлення про науку і техніку як суспільні явища, їх функціональну структуру, розвиток та взаємодію дозволяють фахівцям в конкретній їх галузі досить чітко визначати місце останньої в техносфері та ноосфері як їх складової частини, співвіднести їх проблеми і завдання з загальними цілями і перспективами розвитку цих сфер та суспільства в цілому. Відповідно розвиток історії науки і техніки як наукової дисципліни вимагає спільних зусиль фахівців у різних областях знання та практичної діяльності. Для того, щоб краще виконувати це завдання, в 2002 році було започатковано проведення щорічних Всеукраїнських конференцій з актуальних питань історії науки і техніки.

З того часу відбулося 17 таких конференцій. І проводилися вони не лише в Києві, але й у різних великих і малих містах нашої країни: у Львові, Житомирі, Полтаві, Очакові, Коростені та ряді інших міст. При цьому наряду з розглядом загальних питань історії науки і техніки кожного разу значна частина зусиль учасників спрямовувалася на висвітлення місцевих проблем. Це явище мало місце й при проведенні щорічної конференції у місті Краматорську, присвяченої 85-літтю нашого промислового гіганта – Новокраматорського машинобудівного заводу (ПрАТ «НКМЗ»).

Святкуючи свій ювілей, підприємство серед інших заходів виключно відповідально поставилось і до наукової конференції з історії науки і техніки. У спеціальному наказі Генерального директора Г. С. Сукова було висловлено впевненість, що «Всеукраїнська наукова конференція сприятиме зміцненню іміджу підприємства, допоможе скласти уявлення про роль НКМЗ в історії вітчизняного

екскаваторобудування, прокатобудування, міксеробудування, пресобудування і космічної галузі». Цим же наказом було створено підготовчий оргкомітет під головуванням головного інженера підприємства і затверджено перелік заходів щодо підготовки й проведення 18-ї Всеукраїнської наукової конференції «Актуальні питання історії науки і техніки» в м. Краматорську з 26 по 28 вересня 2019 р. на базі ПрАТ «НКМЗ». Основна роль в організації конференції була відведена Музею історії НКМЗ, з якою він чудово впорався – починаючи з організованого прийому учасників конференції і до їх від'їзду.

Розпочалася конференція з екскурсії по цехах НКМЗ. В них на учасників конференції справили сильне враження масштаби і розміри обладнання, яке НКМЗ виробляє для оснащення металургійних заводів, гірничих виробництв та ін. А розповідь екскурсовода про досконалість і ефективність цього обладнання це враження ще посилювала. Не даремно новокраматорці кажуть про свій завод – «рівний серед кращих», маючи на увазі не лише вітчизняний, але й світовий рівень. І це при високій культурі виробництва.

Основний захід конференції – її пленарне засідання – відбувався в актовій залі заводу. З вступним словом до учасників звернувся головний інженер заводу, співголова Оргкомітету конференції О. І. Волошин. Привітавши учасників конференції, він розказав їм про той славний шлях, що його пройшов Новокраматорський машинобудівний завод з часу свого заснування, на прикладі якого можна простежити становлення та розвиток вітчизняної й світової промисловості в ХХ та на початку ХХІ ст. Оскільки цей завод – один з найкрупніших на європейському континенті виробничий комплекс, який по праву називають «заводом заводів».

В. І. Волошин розповів також, що сьогодні машини та обладнання з маркою МНЗ працюють в 79 країнах світу. За десятиліття діяльності заводу тут сформувалася школа вітчизняного важкого машинобудування, втілювались у життя найбільш складні ідеї, оригінальні рішення, багато з яких не мали не лише вітчизняних, але й світових аналогів. І наукова конференція – зручний майданчик для знайомства з досягненнями НКМЗ, а також конструктивного обговорення ряду актуальних проблем з урахуванням думки широкого кола спеціалістів і вчених.

Після виступу головного інженера розпочалися доповіді учасників конференції, присвячені перш за все історії НКМЗ, а певною мірою – промисловості міста Краматорськ та всього Донбасу. Доповідачі представили широку картину становлення та розвитку цього гіганта вітчизняної промисловості, його досягнень щодо конструктивних та технологічних рішень стосовно унікального обладнання, його створення у взаємодії з нашими науковцями, зокрема, з Інститутом електрозварювання ім. Є. О. Патона, про нові дослідження в галузі історії цих досягнень з використанням нових джерел, про цікаві і маловідомі факти з історії заводу, в тому числі поділившись власними спогадами.

Перший день конференції закінчився неформальним спілкуванням її учасників, для якого господарі створили щонайкращі умови.

На другий день відбувалися засідання секцій. Усього їх було три, які працювали за напрямками:

1. Дослідження розвитку науки і освіти;
2. Розвиток техніки в історичному аспекті;
3. Внесок у науку і техніку видатних науковців та інженерів.

Засідання секції веде
д.і.н., проф. Н.О. Рижева

Засідання секцій проводились у Палаці культури НКМЗ. Тематика доповідей зрозуміла з назв секцій, і є традиційною для усіх наших конференцій з актуальних питань історії науки і техніки. Вона настільки різноманітна, що навіть у загальному вигляді її окреслити неможливо, оскільки стосується

питань історії буквально усіх сторін розвитку цих суспільних явищ. Для ілюстрації скажемо, що на цей раз вона сягала від філософських роздумів про сутність науки як суспільного явища до дещо екстравагантної розповіді про світову практику меморіалізації огіркового промислу та її сенс.

По закінченню секційних засідань була організована автобусна екскурсія у Святогірську лавру, яка викликала велике зацікавлення (і задоволення) учасників конференції. Після екскурсії між учасниками конференції було продовжено неформальне спілкування.

В останній день конференції зранку пройшло обговорення її результатів, після якого відбулась екскурсія до Музею історії міста Краматорськ. Особливий інтерес учасників викликала прекрасна експозиція палеонтологічного відділу цього музею, в якому навіть експонується цілий скелет мамонта (один з усього чотирьох в країні!). Не можна також не згадати про екскурсію по Музею історії НКМЗ, експозиція якого включає дуже цікаві автентичні експонати. Екскурсію проводила директор музею Л. О. Дзержинська, яка крім того увесь час піклувалася про забезпечення максимального комфорту для учасників конференції, чим заслужила їх щире вдячність.

Музей історії НКМЗ

Роз'їхалися учасники конференції так само організовано, як і прибули, сповнені найкращих вражень як від обговорення питань історії науки і техніки, так і від спілкування між собою й самої конференції, і, головне, від її майже ідеальної організації та теплої гостинності господарів.

Голова оргкомітету, д.т.н., проф. Л. О. Гриффен